

Tribuna

Xavier Serra i Besalú. Professor de filosofia

És perillosa l'amistat?

L'anomenat Gnomologi Vaticà –un antic codi del s. XIV– conté una col·lecció de màximes, 81 *tuits* ben antics, descoberts per C. Wotke el 1888. Documenten la continuïtat del pensament d'Epicur per part del seus deixebles. La crida que fa al fragment 52 em permet introduir la propera Jornada de Filosofia de Girona: “L'amistat volta tot el món i, com un pregoner, ens convoca tots a despertar-nos per col·laborar en la mútua felicitat.” Si tot va com ha d'anar, el proper 14 de desembre, uns 280 vailets i vailetes de 2n de batxillerat celebraran la 10a Jornada, un congrés d'estil universitari, amb un tema ben viu: *Amistat, per a què?* (filoara.cat/jf18). Hi treballen des de fa setmanes a sis instituts: el Campalans (Anglès), el de Cassà, el de Vilablareix i, de Girona, tres: el Xifra, el Santa Eugènia i el Rahola. La filosofia –com ha de ser– compta, i molt.

L'AMISTAT POT ARRIBAR a fer por: és perillosa? Llegint el *Lisi* de Plató –el primer que ho tracta filosòficament–, els lli-

bres VIII i IX de l'*Ètica a Nicòmac* d'Aristòtil o el *De amicitia* de Ciceró, podem concloure que és: a) un perfeccionament personal; b) el fonament de qualsevol convivència plena i justa, i c) essencial per a la felicitat, que tothom desitja. Si és una autèntica farmaciola, global i eficaç, per als mals de tantes persones i nacions, per què costa, compromet i fa por? Aquesta trobada anual, en ocasió del Dia Mundial de la Filosofia, permet aprofundir-hi amb una ponència magistral, debats inter-centres, comunicacions d'alumnes, etc., sobre la noció i els límits de l'amistat. A més dels profitosos llibres de l'Alberoni (1988) i d'en Torralba (2008), com ho han vist altres filòsofs?

PER A ARISTÒTIL (s. IV aC) l'amic és “un altre jo” i només l'amistat garanteix la justícia social; per a Ciceró (s. I aC) el que compta és la franquesa, ja que l'amistat “no és res més que veritat i sinceritat”; per a Tomàs d'Aquino (s. XIII) és una unió afectiva i espiritual que ha de comptar amb la gràcia divina; per a Montaigne (s. XVI) resulta

una connivència sorprenent i total, on “cadascú es dona totalment al seu amic”, com il·lustra emocionadament en relació amb De La Boéthie; per al moralista La Rochefoucauld (s. XVII) és un joc d'autoestima i d'amor propi, “només és l'interès qui produeix la nostra amistat (...), ens donem als altres pel bé que volem rebre”; per a Nietzsche (s. XIX) “cal honorar en l'amic fins i tot l'enemic”, ja que permet anar cap al superhome per l'emulació, la rivalitat i l'enemistat; i, finalment, per a Derrida (1930-2004) l'amistat és l'art de la distància, del secret, de l'alteritat radical. I la nostra experiència vital? Quants amics o amigues tinc? Podem tenir-ne sense que s'hi barregi l'enamorament o la sexualitat? És el mateix en nois i en noies? De quins tipus n'hi ha? Parlarem de tot, i a fons.

L'ASSAGISTA NORD-AMERICÀ Elbert Hubbard defineix un amic com “qui ho sap tot de tu i encara t'estima”. Una experiència única: “Sense amics ningú no voldria viure”, concloué Aristòtil fa 2.400 anys.